

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Yılmaz Tunç** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Serhat Eren

Diyarbakır Milletvekili

Farklı tarihlerde, farklı hapisanelerde hak ihlallerine uğrayan mahpusların bizzat, vekilleri veya aileleri tarafından Van Barosu'na, Özgürlük İçin Hukukçular Derneği Van Şubesi'ne ve TUHAYDER'e yapılan başvurulara istinaden, Van Barosu İHM Hapishane Komisyonu ve Özgürlük İçin Hukukçular Derneği Van Şubesi üyeleri tarafından hapisanelerdeki genel durum gözlemlenmiş, mahpuslarla görüşmeler gerçekleştirilmiş, gerçekleştirilen bu görüşmeler neticesinde aktarılan, gözlemlenen ve tespit edilen ihlaller raporlaştırılmıştır. 18 Temmuz 2023 tarihli Karadeniz Ve Erzurum Hapishaneleri Hak İhlalleri Raporunda, Giresun Espiye L Tipi Kapalı Cezaevinde mahpuslardan E.B. Y.G. O.A. B.S. ve M.U. ile gerçekleştirilen görüşmelerde; mahpusların hastane sevklerinin geciktirildiği, hapisane doktorundan hastane sevklerinin alınabildiği ve ancak güvenlik personeli (Jandarma) tarafından ağız içi arama dayatıldığından mahpusların bunu kabul etmediği ve bu nedenle 2 yıla yakındır hastaneye götürülmedikleri, yaşam tehlikesi geçirilen hastalık durumlarında dahi hastane sevkleri ağız içi araması bahanesi ile engellendiği, bu durumun hasta mahpusların sağlıklarını tehlikeye sokacak dereceye geldiğini, bazı mahpusların durumlarının ağır olduğu, ayda ancak bir kere revire gidebildiklerini, istedikleri ilacı bulamadıklarını, doktorun yetersiz olduğunu, tam anlamı ile sağlık hakkından yararlanamadıkları aktarmışlardır. Bu kapsamda detaylı olarak; Mehmet CANDEMİR isimli mahpusun kalbinden rahatsız olduğu, hastane sevki noktasında ağız içi arama dayatması olmasından kaynaklı hastaneye götürülmediği, tedavisinin geciktiği, bunun karşısında bir gece aniden kalp krizi geçirdiği ve bu haliyle hastaneye götürüldüğü ve anjiyo olduğu, bir gece hastanede kaldıktan sonra vefat ettiği söylenmiştir. Yahya Güneş isimli mahpusun akciğer kanseri hastası olduğu ve yatalak durumuna düşecek kadar durumunun kötüleştiği, durumundan idarenin haberinin olmasına rağmen bir yıldan uzun zamandır hiçbir surette hastaneye götürülmediği, en son Giresun devlet hastanesine götürüldüğünde ise hastanenin eksik kaldığı ve tam teşekküllü bir hastaneye götürülmesinin elzem olduğu aktarılmıştır.

Ayrıca görüşülen mahpuslarca diğer sorunlar ile ilgili; Kürtçe kitap ve mektupların tercüman olmaması gerekçe gösterilerek mahpuslara verilmediği, ancak mahpusların yazdıkları Kürtçe kitapların ve mektupların çok iyi tercüme edildiği ve içeriklerinin mahpuslara disiplin cezası vermeye gerekçe edildiği ve aynı adrese gitmesine rağmen her mektubun içerisinde ancak bir kişiye hitaben mektup konulması gerektiği hususunun dayatıldığı bu surette ekonomik anlamda zorluk yaşatıldığını belirtmişlerdir. Yine mahpuslar, Yeni Yasam gazetesi başta olmak üzere Birgün, Evrensel gibi muhalif gazetelerin mahpuslara verilmediğini, 3 odada bulunan siyasi mahpusların ayrı bloklarda ve birbirinden uzak yerlerde izole bir şekilde tutuldukları ve ortak hiçbir sosyal etkinliğin yapılmadığını, andemiden ötürü yasaklanan kurs atölye vb. etkinlikler ve aktivitelerin pandemi bitmesine karşın halen keyfi olarak yasaklı olduğunu, kantin fiyatlarının fahiş olduğunu, verilen yemeklerin az ve yenilmeyecek kadar kötü durumda olduğu,

örneklendirilmesi istendiğinde, yaklaşık 10 gündür makarna yediklerini, odaların çok kalabalık olduğu ve yeni sevk olan mahpusların yerde yatmak zorunda olduklarını, odaların çok fazla nemli olduğu, her sabah yataklarını ve kıyafetlerini avluya çıkardıklarını, bu surette kuruttuklarını, çıkarmaz iseler sırlıklam yatak içerisinde yatmak zorunda kalacaklarını ve böylece yatağında yıpranacağını ve hatta Erkan Benli isimli mahpusa, yatağının hapishanenin fiziki koşullarından kaynaklı yırtıldığını ve kendisine 10 ay hapis cezası verildiği ve cezasının kesinleştiğini ifade etmişlerdir. Son olarak mahpusların ailelerinden çok uzakta oldukları, bu durumun ailelerin maddi durumları, hastalık ve yaşlılık sebeplerinden kaynaklı görüşe gelememelerine sebep olduğunu, Mehmet Ataş, Ahmet Zenger, Mehmet Darga, Mehmet Emin Edemen, İzzettin Sevilgen ve Asım Demirci'in Gözetim Kurulu Kararı ile koşullu salıverilmelerinin ertelendiği ve kararda örgütten ayrıldığı tespit edilemediği, dışarıya uygun olmadığı ve suç işlemeye meyli olduğu gibi soyut ve genel geçer ibarelerin yer aldığını aktarmışlardır.

Bu bağlamda;

- 1- Giresun Espiye L Tipi Cezaevinde mahpuslara hastane sevkleri sırasında ağız içi arama uygulaması yapılmakta mıdır? Son 1 yıl içerisinde ağız içi arama uygulamasını kabul etmediği için hastaneye götürülmeyen mahpus sayısı kaçtır? Bu mahpuslardan kaç ağır hastadır?
- 2- Mehmet Candemir isimli mahpusun tedavisinin geciktirilmesi nedeniyle kalp krizi geçirdiği ve daha sonra kaldırıldığı hastanede yaşamını yitirdiği iddiaları doğru mudur?
- 3- Mehmet Candemir'in sağlık hakkını engelleyerek yaşamını yitirmesinde sorumluluğu bulunan cezaevi idaresi ve personeli hakkında herhangi bir soruşturma başlatılmış mıdır? Başlatılmışsa bu soruşturma hangi kapsam ve içeriktedir? Soruşturma açılmamışsa bunun gerekçesi nedir?
- 4- Yahya Güneş isimli akciğer kanser hastası mahpusun tam teşekküllü bir hastanede sağlık haklarından yararlandırılması için bir girişiminiz olacak mıdır?
- 5- Giresun Espiye L Tipi Cezaevinde Kürtçe tercüman bulunmakta mıdır? Bulunmakta ise neden mahpuslara Kürtçe kitap ve mektuplar verilmemektedir? Yok ise mahpusların Kürtçe yazdıkları kitap ve mektuplardan nasıl disiplin cezası verilmektedir?
- 6- Mahpusların gönderdikleri mektupların aynı adrese gönderilmesine rağmen içerisine tek bir kişiye mektup konulması hususu neden dayatılmaktadır? Bu uygulamanın hukuki gerekçesi nedir?
- 7- Giresun Espiye L Tipi Cezaevinde mahpuslara muhalif gazeteler (Yeni yaşam, Evrensel vb.) neden verilmemektedir? Cezaevlerinde hangi gazetelerin mahpuslara verileceği nasıl belirlenmektedir?
- 8- Giresun Espiye L Tipi Cezaevinde siyasi mahpuslar neden ayrı bloklarda tutulmaktadır? Siyasi mahpusların ortak sosyal etkinlikler yapması neden engellenmektedir?
- 9- Pandemi döneminde yasaklanan kurs, atölye, spor vb. etkinlikler pandemi bitmesine rağmen neden hala mahpuslara yasaklıdır?
- 10- Giresun L Tipi Cezaevinde kantin fiyatları neden piyasanın çok üzerindedir? Cezaevlerinde bulunan kantinlerin fiyat politikaları nasıl belirlenmektedir?
- 11- Giresun L Tipi Cezaevinin yemeklerinin az ve yenilmeyecek kadar kötü olduğu ve 10 gün boyunca mahpuslara makarna verildiği iddiaları doğru mudur? Mahpuslara günde kaç kalori yemek verilmektedir?
- 12- Giresun L Tipi Cezaevinde kaç siyasi mahpus kalmaktadır? Siyasi mahpusların kaldığı odalar kaç kişiliktir ve bu odalarda kaç siyasi mahpus kalmaktadır? Yeni sevk olan mahpusların yer sıkıntısı nedeniyle yerde yattığı doğru mudur?
- 13- Giresun L Tipi Cezaevinin fiziki şartlarının düzeltilmesi için bir çalışmanız var mıdır? Erkan Benli isimli mahpusun, yatağının fiziki koşullar nedeniyle yırtılmasından

kaynaklı kendisine 10 ay disiplin cezası verildiği doğru mudur? Doğru ise bunun hukuki dayanağı nedir?

- 14- Mehmet Ataş, Ahmet Zenger, Mehmet Darga, Mehmet Emin Edemen, İzzettin Sevilgen ve Asım Demirci'in Gözetim Kurulu Kararı ile koşullu salıverilmelerinin ertelendiği ve kararda örgütten ayrıldığına tespit edilemediği, dışarıya uygun olmadığı ve suç işlemeye meyli olduğu gibi soyut ve genel geçer ibarelerin yer aldığı doğru mudur? Bu mahpusların dışarı uygun olup olmadığı hangi kriterlere göre değerlendirilmiştir?
- 15- Gözlem ve Sınıflandırma Merkezleri ile Hükümlülerin Değerlendirilmesine Dair Yönetmelikte bahsedilen iyileştirme programları nelerdir?
- 16- Hükümlüler hakkında aynı yönetmelik gereğince hazırlanması gereken gözlem/değişim değerlendirme raporu neye göre hazırlanmaktadır?